

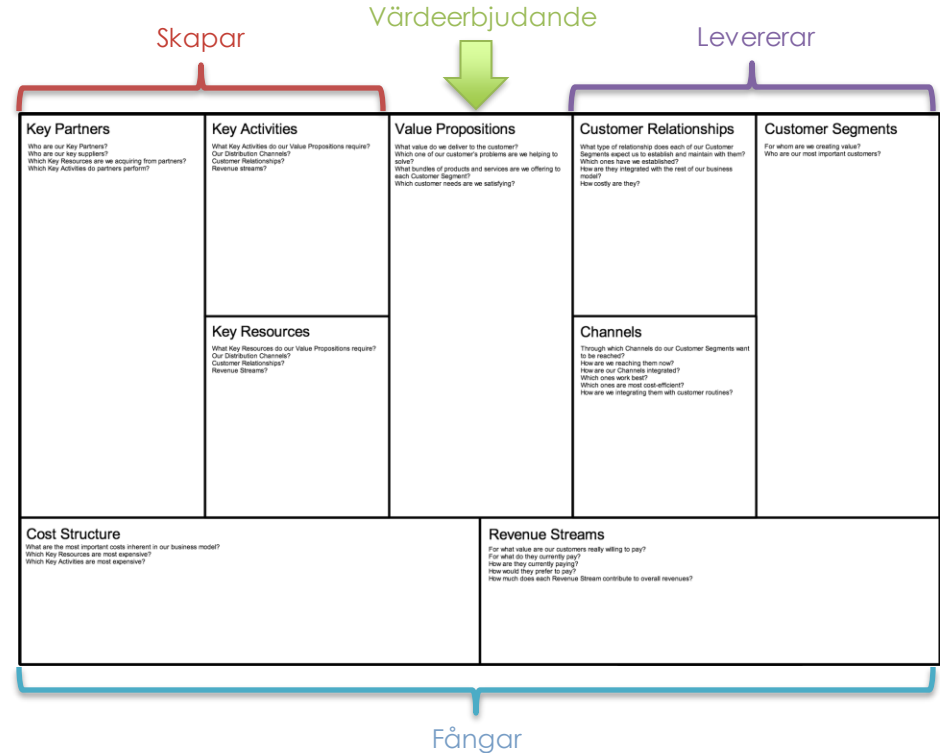
Hållbara Affärsmodeller: Innovation och Praktiska Verktyg

Kristin Svärd, Doktorand på Karlstad Handelshögskola

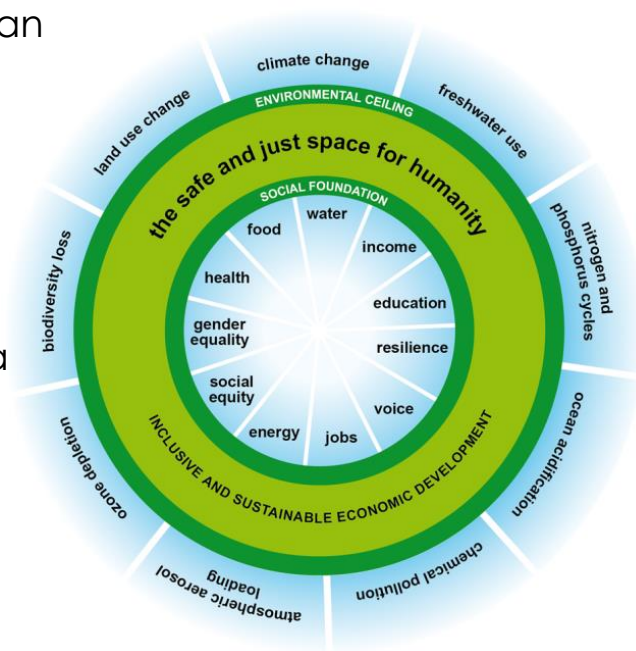
Vad är en affärsmodell?

- Affär + Modell
- En konceptuell representation av en organisation
- Beskriver företagets **värdeerbjudande** samt hur **skapar**, **levererar**, och **fångar** värde
- Affärsplan & Strategi?
- Ett analytiskt verktyg →

Verktyg för Hållbarhet

- Livscykelanalys (LCA): Ett verktyg för att bedöma miljöpåverkan av en produkt eller tjänst över hela dess livscykel.
- Triple Bottom Line (TBL): En ram för att mäta ett företags prestation utifrån tre dimensioner: socialt, miljömässigt och ekonomiskt.
- Doughnut Economics Model: En modell som syftar till att möta mänsklighetens behov inom planetens ekologiska gränser.

Hållbara Affärsmodeller

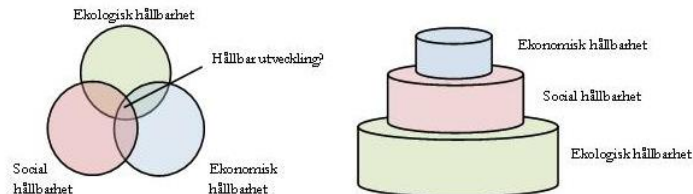
"a mediocre technology pursued within a great business model may be more valuable than a great technology exploited via a mediocre business model"
- Chesbrough (2010)

Affärsmodellsinnovation?

- Icke-försumbara förändringar i en eller fler av affärsmodells komponenterna eller hur de förhåller sig till varandra

Vad är en Hållbar Affärsmodell?

- En affärsmodell som balanserar ekonomisk framgång med miljömässig och social ansvarstagande.
- Nyckelelement: Värdeskapande, värdeleverans, och värdeinfångning på ett sätt som minimerar negativ påverkan på miljön och samhället.

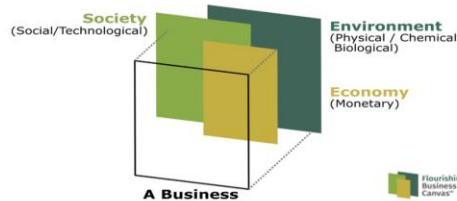
De hållbara affärsmodell arketyperna

MAJOR INNOVATION TYPES	ENVIRONMENTAL			SOCIAL			ECONOMICAL		
	MAXIMIZE MATERIAL AND ENERGY EFFICIENCY	CLOSING RESOURCE LOOPS	SUBSTITUTE WITH RENEWABLES AND NATURAL PROCESSES	DELIVER FUNCTIONALITY RATHER THAN OWNERSHIP	ADOPT A STEWARDSHIP ROLE	ENCOURAGE SUFFICIENCY	REPURPOSE FOR SOCIETY/ ENVIRONMENT	INCLUSIVE VALUE CREATION	DEVELOP SCALE UP SOLUTIONS
INNOVATION THAT FITS THE ARCHETYPES	Low-carbon manufacturing	Circular economy, closed loop	Move from non-renewable to renewable energy sources	Product-oriented PSS – maintenance, extended warranty	Biodiversity protection	Consumer education, communication	Not for profit	Collaborative approaches (sourcing, production, lobbying)	Incubators and entrepreneur-support models
	Lean manufacturing	Cradle-2-Cradle	Solar- and wind-power-based energy innovations	Use oriented PSS – Rental, lease, shared	Consumer care – promote consumer health and well-being	Demand management	Hybrid businesses, social enterprise (for profit)	Peer-to-peer sharing	Open innovation
	Additive manufacturing	Industrial symbiosis	Zero-emissions initiative	Result-oriented PSS – Pay per use	Ethical trade (fair trade)	Slow fashion	Alternative ownership: co-operative, mutual, collectives	Inclusive innovation	Patient/slow capital
	Low-carbon solutions	Reuse, recycle, remanufacture	Slow manufacturing		Choice editing by retailers	Product Longevity	Social and biodiversity regeneration initiatives	Base of pyramid (BoP) solutions	Impact investing/ capital
	Dematerialization (of products/ packaging)	Take back management			Radical transparency about environmental/ societal impacts	Premium branding/ limited availability			Crowdfunding/ sourcing
	Increased functionality					Frugal business			Peer-to-peer lending

(Bocken, Short & Evans, 2014 – extended by Ludeke-Freund et al., 2016)

Flourishing Business Model Canvas

- Förbättrat ledarskap: från ett system perspektiv med fokus på "wicked problems"
- Blomstra (Flourish): Att utvecklas snabbt och framgångsrikt på ett hållbart och kraftfullt sätt
- Helhetssyn: Integrerar finansiell lönsamhet med sociala fördelar och miljömässig återhämtning (regeneration).
- Anpassningsbarhet: Överföra en befintlig affärsmodell till en hållbar affärsmodell.

Flourishing Business Canvas v2.0

Elkington, R., & Upward, A. (2016).

The Triple-Layered Business Model Canvas

- Den traditionella canvas – ett ekonomiskt perspektiv
- Miljölagret: Fokuserar på produktens eller tjänstens hela livscykel med betoning på miljöpåverkan.
- Sociallagret: Tar hänsyn till intressenternas perspektiv och hur affärsmodellen påverkar samhället.

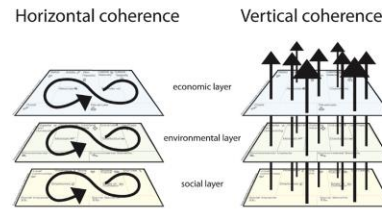
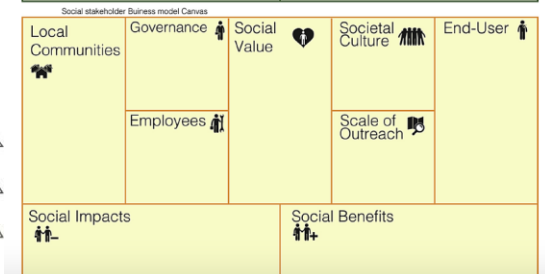
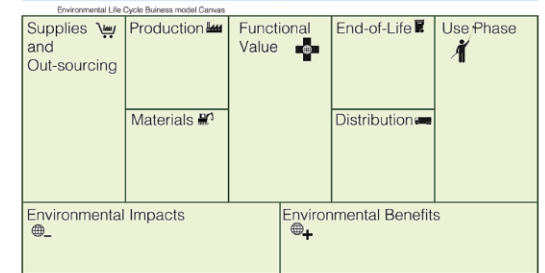
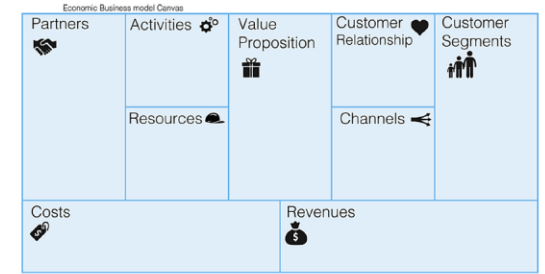

Fig. 4. The triple-layered business model canvas creates two new dynamics: horizontal and vertical coherence.

Joyce, A., & Paquin, R. L. (2016)

Andra verktyg att utforska

- <https://businessmodelnavigator.com/explore>
- <https://businessmakeover.eu/tools>
- <https://www.sustainablebusiness.design>

Exempel

- LiquidWind
  - Archetype: Substitute with renewables & natural processes
- PackBud
  - Archetype: Maximize material and energy efficiency
- Ett Tak
  - Archetype: Develop functionality instead of ownership & Repurpose for society & environment (alternative ownership collectives)

Diskussion / Workshop

- På vilket sätt är detta relevant för er?
- Hur har ni arbetat med utvecklingen av er affärsmodell/verksamhetsmodell?
- Ser ni några förbättringsmöjligheter utifrån hållbarhetsperspektivet?
- Vilket stöd behöver era kunder/användare om de ska börja använda er nya lösning/innovation?

Thank you!

kristin.svard@kau.se

